

IK BEN EEN INTEGRATOR, GEEN SEPARATOR

Door Lies van Rijssen

Hij is jong en hij leeft, werkt en praat snel. Hij filosofeert graag vrijuit, om daarna de discussie en de diversiteit op te zoeken om ideeën te delen. Financial Investigator sprak met Jens van Egmond.

‘Na een zorgeloze jeugd in het pittoreske Wijk bij Duurstede vertrok ik in 2006 naar Tilburg om Bedrijfseconomie te studeren. De financiële wereld, die er toen nog goed voorstond, viel gedurende mijn studie langzaam uit elkaar. Wat docenten de ene dag uitlegden, was de volgende dag achterhaald. Mijn opleiding was eerst meer gericht op private banking. Dit paste echter niet bij mijn intrinsieke motivatie, hoewel *finance* bleef boeien. Netspar, waar je echt *pensioeneconomie* studeert, kwam in beeld. Daar is mijn interesse voor pensioen gewekt, ook vanwege het maatschappelijke karakter. Loopt het goed, dan hebben mensen leefgeld voor hun oude dag. Maar het kan ook zo fout gaan dat ze hun huur niet meer kunnen betalen. Dat heeft nogal een impact.

Netspar werkt met partnerbedrijven, waaronder Cardano. Daar kreeg ik een stageplaats. Na mijn Bachelor Bedrijfseconomie deed ik een Master in Finance. Ik was 21 en kon er een tweede master bij gaan doen. Tijdens mijn eerste stage leerde ik over risico's van pensioen(fondsen), maar net zo goed over derivaten en stelseldiscussies. Een belangrijke component hierbij is dat aan productontwerp een goede risicomanager moet meedoen. Tussentijds bijsturen wordt dan minder noodzakelijk. Dat wil overigens niet zeggen dat bij het ontwerp van pensioenregelingen in 1950 te voorzien was waar we

Bij Netspar, waar je echt *pensioeneconomie* studeert, is mijn interesse voor pensioen gewekt.

nu allemaal tegenaan lopen. Het stelsel heeft een tijdlang goed gefunctioneerd. Het doorsneesysteem werkte prima toen mensen nog lang bij één werkgever bleven en er een continue instroom van jongeren was. Maar tijden veranderen en daarin moet je meegaan.

Mijn tweede Netspar-scriptie schreef ik bij APG. Daar ging de politieke kant van het pensioenverhaal voor mij leven. Toen ABP ging korten legde ik mijn oma – zij heeft een ABP-pensioen – uit dat het heel vervelend was, maar wel eerlijker om het zo te doen. Ze vond dat ook wel, maar die verandering na zoveel jaar was schokkend. Ik kreeg toen door wat zo een korting met mensen doet. Mensen willen weten waar ze ongeveer aan toe zijn.

Mijn stage bij Cardano had ik voltooid met een technische scriptie over derivaten. Die kennis nam ik mee naar APG waar ik mijn tweede scriptie schreef, over een alternatief pensioenstelsel met als kern een risicovrije belegging. Tegelijkertijd begon het pensioendebat zich te ontrollen. Tijdens die stagetijd nam ik deel aan de Pensioenmasterclass, een initiatief van jongerenverbonden om jongeren klaar te stomen voor de deelnemersraden die pensioenfondsen in 2010 nog hadden. Mensen uit de pensioensector gaven avondcolleges. Na twee jaar kwam ik in de deelnemersraad terecht en later als toehoorder in het Verantwoordingsorgaan van StiPP. Daar had ik in mijn studententijd wat pensioen opgebouwd via uitzendwerk. Bij de vakbond kreeg ik vooral de maatschappelijke kant mee. Zo kwam gaandeweg het hele pensioenspectrum in beeld. Uit die masterclass is later trouwens het PensioenLab geboren.

Na mijn afstuderen kon ik aan de slag bij Cardano. In dit jonge en dynamische bedrijf ben ik op mijn

plaats. De aanpak is methodisch, niet dogmatisch. Open discussie is de norm.

Onze bedrijfsmissie is met name financiële instellingen helpen robuuster te worden tegen schokken in deze onzekere wereld. Wij willen besturen helpen, zonder dat we pretenderen precies te weten hoe de wereld in elkaar steekt. Robuustheid definiëren wij als: verantwoordelijkheid nemen voor de impact van alle gebeurtenissen die je redelijkerwijs kan voorzien. Zorg voor onderbouwing richting je deelnemers en je klanten, van alles wat je doet. Dit maakt besturen uiteraard een uitdagende taak: er moeten zoveel afwegingen gemaakt worden. Het gaat erom dat we begrijpen wat er zou kunnen gebeuren. Door middel van een scenarioaanpak proberen we besturen hierin bij te staan.

Als aspirant-fondsbestuurder namens de werknemers van Sportfondsen Nederland maak ik de echte pensioenpraktijk mee. Aan de andere kant van de tafel ervaar ik de noodzaak meerdere scenario's te doordenken en zie ik dilemma's onder ogen. Ook *peer group pressure* laat zich voelen: 'Wat nou als het toch de goede kant opgaat en de rest wel omhooggaat, maar wij niet?' Ik kwam in dit pensioenfondsbestuur terecht via de kweekvijver van PensioenLab, waar jongeren worden opgeleid tot pensioenfondsbestuurder. Het doel is om diversiteit

in de pensioensector te bevorderen zodat de deelnemers zich vertegenwoordigd voelen. Tevens zorgt diversiteit aantoonbaar voor een betere kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.

Lans Bovenberg zei eens dat het grootste risico voor het pensioenstelsel de opkomst van een ouderenpartij zou zijn. Een jaar later kwam 50Plus in de Tweede Kamer, met een verhoging van de rekenrente in het partijprogramma. Gelukkig stammen de generatieplaatjes van het CPB uit diezelfde tijd: eindelijk werd transparant gemaakt welke leeftijdsgroepen beïnvloed worden door welke veranderingen in het pensioenstelsel. Net als met koopkrachtplaatjes werd ineens zichtbaar wie geld doorgeeft aan wie. Daarmee kreeg de al aanwezige politieke polarisatie echter een sterk technisch karakter; we gingen van een filosofische naar een meer technocratische discussie. Die polarisatie stimuleert, vrees ik, niet het vinden van oplossingen. Het blijkt overigens dat lang niet alle ouderen en jongeren van die polarisatie gediend zijn. Die nuance zou vaker in de media gebracht kunnen worden.

Bij het PensioenLab is de nuance zeker aanwezig én er is een helder toekomstbeeld voor het stelsel neergezet. Recent mocht ik namens het Lab aanschuiven bij de vaste Kamercommissie SZW om onze visie op de toekomst van pensioen toe

te lichten. Onze al gebundelde pensioenadviezen en de nieuwe adviezen uit 2015 vormden de basis voor het *position paper* dat we in dit kader schreven. Naast de toekomstdiscussie heeft het PensioenLab ook nagedacht over Europese pensioenzaken, een financieel paspoort, diversiteit en de arbeidsmarkt. Ons idee over de toekomst raakt veel van de toekomstdiscussie die momenteel in de SER plaatsvindt. Het grootste twistpunt zit in het bieden van garanties. Waar deze door vele partijen zijn afgeserveerd als 'te duur' of 'niet meer van deze tijd', vindt het PensioenLab niet dat mensen 'maar moeten wennen' aan een bewegende pensioen-uitkering. Dit standpunt wordt ondersteund door voortschrijdende wetenschappelijke inzichten over verliesaversie. Bovendien krijg ik een bewust stuitende uitkering niet aan mijn oma uitgelegd. We moeten daarom terug naar de basis: alleen beloven wat je waar kan maken.

Dit heeft consequenties voor het niveau van de belofte, in het bijzonder aan jongeren. Maar jongeren hebben nog geen zekere uitkering nodig, het duurt immers nog decennia voordat ze in de buurt van een pensioen komen. Pas als het pensioen in zicht is, hoeft er zekerheid te worden ingebouwd, zodat mensen ergens op kunnen rekenen in hun financiële planning. Deze zekerheid dient volledig te worden afgeschermd van de risicovolle beleggingen, om te voorkomen dat beloftes weer worden aangetast.

De grootste winst wordt dan niet eens op financieel vlak geboekt, maar in de bestuurbaarheid en de communicatie: het beleggen van een garantiepot is immers relatief eenvoudig. Hetzelfde geldt voor het separaat beleggen van een rendementspot zonder harde ondergrens. Het bericht aan de deelnemer luidt dan: we garanderen u X per maand en we hebben nog een pot geld waarmee we proberen X groter te maken, maar daar doen we geen beloftes over. Nu proberen we dit te mengen in één pot en dat roept vooral belangenconflicten en dilemma's op. Het overboord zetten van alle garanties lost dit probleem in theorie wel op, maar dan spoel je het kind met het badwater weg. Belangrijke randvoorwaarden bij het pensioenstelsel van de toekomst zijn transparantie, eerlijkheid en eigendomsrechten. Het mooie van ons voorstel voor een DB/DC-combinatie is dat je pas naar DB gaat als mensen oud genoeg zijn om zonder UFR pensioenrechten in te kopen. De rekenrentediscussie behoort hiermee tot het verleden.

Ik ben een integrator: ik mix mijn werk en privéagenda. Met twee smartphones bij de hand creëer ik zo juist rust, omdat ik minder snel voor verrassingen kom te staan. Werken met een biertje in de ene en een bitterbal in de andere hand kan ik daardoor goed hebben. Onder dat speelse zit een stevige kern. Mijn vriendin en ik gaan graag op stap: een weekendje Oxford, een vakantie naar Angkor Wat, een escape room, het jaarlijkse gala van het Nationaal Ballet of gewoon naar de film. De film over Alan Turing, *The Imitation Game*, een mix van actie, informatie, emotie en engagement deed me veel. Maar van de nieuwe Tarantino liepen we weg. Na een lang intro waarin he-le-maal niets gebeurt volgt extreem, niet te plaatsen geweld. Dan is Star Wars echt veel leuker.' «

CV

Werk

2012-heden:	Cardano, Risicomanager pensioenfondsen;
Sinds 2016:	Bestuurslid VBA Beleggingsprofessionals;
2015-heden:	(Aspirant-) Bestuurslid Stichting Sportfondsen Pensioenfondsen;
2014-heden:	Lid pensioencommissie CNV Jongeren;
2012-heden:	Deelnemer PensioenLab;
2014-2015:	Toehoorder Verantwoordingsorgaan pensioenfonds StiPP;
2011-2012:	Deelnemer Pensioenmasterclass.

Opleiding

(Verwachte afronding begin 2017:) Postdoctoraal Risicomanagement voor financiële instituties, VU Amsterdam;
Masterclass cyclus pensioeninnovatie, Tias Business school & Netspar;
Master Economics and Finance of Aging (pensioeneconomie), Universiteit Tilburg & Netspar;
Master Investment analysis, Universiteit Tilburg;
Bachelor Bedrijfseconomie, Universiteit Tilburg.

- De financiële wereld is vanaf 2008 totaal veranderd;
- Denk alle redelijkerwijs mogelijke scenario's uit voor je beleid maakt;
- Beloof als pensioenfonds niets wat je niet met zekerheid kan waarmaken;
- Stel een deel van het pensioen veilig en beleg alleen risicovol voor eventuele extra's;
- Grote politieke discussies worden steeds meer technocratisch.